

Per capita, persona non grata et cetera

dr n. hum. Beata Olędzka, adiunkt

Studium Języków Obcych
Warszawski Uniwersytet Medyczny
ORCID: 0000-0003-0676-3263

E-ISSN 2353-8597; ISSN 1231-028X; nr art. Lek.202478.06 © P

Zaprezentowany poniżej spis wybranych zwrotów łacińskich jest trzecią częścią tego rodzaju prezentacji, zapoczątkowanej w numerze 05/2024 „Leku w Polsce”. Łacińskie zwroty i sentencje opatrzone zostały wymową¹, polskimi tłumaczeniami i przykładami użycia².

- **O tempora, o mores** [czyt. o témpora, o mores] – co za czasy, co za obyczaje
„Ta dzisiejsza młodzież! Nie ukłonią się, burczą coś pod nosem i zawsze się im gdzieś spieszy. *O tempora, o mores!*”
- **Per capita** [czyt. per kápita] – na głowy, od głowy, na osobę
„PKB *per capita* to stosunek wartości Produktu Krajowego Brutto w cenach bieżących do liczby ludności danego obszaru.”³
- **Per fas et nefas** – wszelkimi dozwolonymi i niedozwolonymi środkami, nie przebijając w środkach
„Niektórzy dziennikarze próbują zwrócić uwagę na swoje artykuły nie przebijając w środkach *per fas et nefas.*”
- **Persona non grata** [czyt. persóna non grata] – osoba niemile widziana
„Państwo przyjmujące może w każdym czasie i bez potrzeby uzasadnienia swojej decyzji powiadomić państwo wysyłające, że którykolwiek z przedstawicieli państwa wysyłającego w misji specjalnej albo członek jej personelu dyplomatycznego jest *persona non grata.*”⁴
- **Per pedes (apostolorum)** – na piechotę (tak, jak apostołowie)
„– Jak wrócimy teraz do domu? Wszystkie autobusy już odjechały? – *Per pedes*, kolego.”
- **Prima facie** [czyt. prima facje] – na pierwszy rzut oka
„Poprawnym tłumaczeniem jest zdanie „jestem studentem”. Czasownika „jestem” nie trzeba dawać w nawias, gdyż choć *prima facie* nie ma go w oryginale, to *de facto* jest tam obecny w takiej, a nie innej składni zdania.”⁵

Res longius continuabitur (cdn.)

¹ Zaproponowana wymowa jest tzw. wymową tradycyjną polską. Akcent w wyrazie łacińskim kładzie się na drugiej sylabie od końca.

W innych wypadkach akcent zaznaczono ukośną kreską nad wyrazem.

² Przykłady nieopatrzone przypisami pochodzą od autorki.

³ <https://www.opolskie.pl/wp-content/uploads/2017/06/Produkt-krajowy-brutto-na-1-mieszka%C5%84ca.pdf> [dostęp: 9.05.2024]

⁴ Art. 9. Persona non grata

⁵ Dz.U.1965.37.232 - Konwencja wiedeńska o stosunkach dyplomatycznych sporządzona w Wiedniu dnia 18 kwietnia 1961 r.

<https://arslege.pl/persona-non-grata/k165/a26967/> [dostęp: 7.05.2024]